

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΖΟΥΓΚΛΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΧΙΜΠΑΤΖΗΔΩΝ

(Άρθρο του διασήμου Γάλλου συγγραφέως και φυσιοδίφου Αντρέ Ντεμαϊζόν)

Ι ερευνείται που καταβαίνουν στις πηγές του Νίγκρος και προχωρούν προς το Σουδάν, συναντούν στα δάση της Νέας Γουινέας, ένα «λαός», που η ιδιωτική ζωή του παραμένει ακόμα πολύ μυστηριώδης: τους χιμπατζήδες.

Τά δάση της Γουινέας, με τό ξηρό τους κλίμα και την αφθονία των φρούτων τους, αποτελούν την πιο κατάλληλη διαμονή γι' αυτήν τη ράτσα που από χρόνο σε χρόνο λιγοστεύει, αφανισμένη από τις άρρωστιες, κυνηγημένη από τους ανθρώπους και από τους πάνθηρες που είναι οι πιο θανάσιμοι εχθροί των χιμπατζήδων.

Ό,τι και να πη κανείς έναντιον των ανθρώπων που σκοτώνουν τα δυστυχισμένα αυτά ζώα, θα είναι λίγο. Οι χιμπατζήδες, παρ' όλη τη δύναμή τους και τον όγκο τους — ξεπερνούν συνήθως στο βάρος έναν ευρωστό άνθρωπο και τα μπράτσα τους έχουν

τεραστία δύναμη — δεν κάνουν κακό σε κανένα. Έν αντιθέσει προς τις μαϊμούδες, ποτέ δεν επιδιίδονται σε λεηλασίες κήπων και άγρων.

Πρό όλγων ακόμη ετών, όλος ο κόσμος συνέχεε τους χιμπατζήδες με τους εξαδέλφους των, τους γορίλλας, τους ούραγκουτάγκους και τους γίθωνας με τις μαϊμούδες. Αυτό ήταν μία μεγάλη πλάνη. Η μαϊμούδες έχουν κατά γενικό κανόνα ούρα που τις κάνει να μοιάζουν με τα άλλα ζώα, ενώ οι χιμπατζήδες και οι άλλοι όμοιοι τους πιθηκοί, δεν έχουν ούρα και περπατούν πάντα σχεδόν όρθιοι, μόλις στηρίζομενοι στα δάχτυλα των πινιών τους χειρών...

Ό χιμπατζής ζή πρό πάντων κάτω στη γή. Όσάκις σκαρφαλώνει επάνω στα δέντρα, τό κάνει αυτό ή για να κόψη φρούτα ή για να ξεφύγη από κάποιο κίνδυνο ή για να κοιμηθή.

Τό θαρύ παρουσιαστικό των χιμπατζήδων είναι απατηλό, γιατί ξέρουν να σκαρφαλώνουν άπώω στα δέντρα με μία άσύγκριτη επιδεξιότητα κι' εύλυγισία. Όπως φαίνεται δε, μία από τις πρώτες φροντίδες των γονέων είναι να διδάσκουν τά παιδιά τους πώς να σκαρφαλώνουν με τέχνη στα δέντρα.

Όι ιθαγενείς της Άφρικής λένε σχετικώς πώς μόλις μία χιμπατζίνα γεννήση, ό άρσενικός χιμπατζής παίρνει τά παιδιά του και τά τοποθετεί στο πιο ψηλό κλαδί ενός μεγάλου δέντρου. Έπειτα τραντάζει τό δέντρο με όλη του τη δύναμη. Έτσι, όπιο από τά μικρά είναι άνάπηρο εκ γενετής ή κακοφτιαγμένο, πέφτει κάτω και σκοτώνεται. Ένώ, αντίθετως, όπιο έχει δυνατούς μύς κατορθώνει και συγκρατείται και όποτελει κατόπιν μέλος της φυλής.

Μ' αυτόν τον τρόπο γίνεται μία επιλογή μεταξύ των καλύτερων χιμπατζήδων που είναι άξιοι να συνεχίσουν την ράτσα τους.

Τό ίδιο περίπου έκαναν και οι άνομοι Σπαρτιάται.

Ό παραπάνω όμως θρύλος, που κυκλοφορεί μεταξύ των μαύρων ίσως να μην είναι αληθινός. Τό θέβαιο πάντως είναι ότι οι χιμπατζήδες έχουν ιδιωτική ζωή, πολύ περιέργη και ζτι είναι, σαν τους ανθρώπους, ζώα κοινωνικά.

Ό γορίλλας των δασών του Ισημερινού, έν αντίθεσει προς τον χιμπατζή, ζή μονάχα με τό ταίρι του. Είναι έξαιρετικά νομάς, έπειδή καταστρέφει φυ-

τείες όλοκλήρων περιοχών, λόγω της άδυστοχίας του, κι' αναγκάζεται να μετακινείται συνεχώς για να θρήσκη τροφή. Είναι έξαιρετικά δειλός και άγνοει την τεραστία δύναμή του. Μοιάζει με γελοιογραφία μαύρου ανθρώπου και ζή μόνο μέσα στην καρδιά των πυρβένων δασών της Άφρικής.

Ό χιμπατζής όμως άποτελεί μία τελεία άπομίμηση του λευκού ανθρώπου. Τό παρουσιαστικό του δεν έχει τίποτε τό κωμικό και σε όσους τον γνωρίζουν, μόνο τό ένδιαφέρον και τη φίλεια προκαλεί.

Ό χιμπατζής μονάχα έναντιον των εχθρών της οικογενείας του θυμώνει και είναι τότε ικανός να συντρίψη με τά χέρια του ένα μάνλιγερ ή να στραγγαλίση έναν πάνθηρα. Η μασάλα του, την όποια χρησιμοποιεί συνήθως για να σπάση καρύδια, μπορεί να προκαλέση θανάσιμες πληγές. Άν δεν είχε όμως αυτήν την τεραστία μυική δύναμη και τά τρομερά όντια του, δεν θα μπορούσε ν' άντιπαλάχη κατά των εχθρών του που τό επιτίθενται λυχτα και μέρα και ή ράτσα του, που την είχαν περιορίσει κιόλας σημαντικά ή άρρώστιες — και πρό πάντων ή φυματίωση, που την αρπάζουν τά κρύα πρωινά της ξερής έποχής — θα είχε εξαφανιστεί πρό πολλού άπ' τη γή.

Ά τό έρωας θα ήταν κρίμα, για' ό χιμπατζής είναι ένα άπ' τά πιο έλκυστικά πλάσματα του κόσμου.

Ό χιμπατζής εκφράζει τά αισθηματά του χρησιμοποιώντας μία γλώσσα πολύ περιορισμένη. Μερικοί σοφοί που πήγαν στην Άφρική για να μελετήσουν — όπως έκανα κι' έγώ — ό ίδιος μεγαλώνοντας χιμπατζής — μπόρεσαν να ξεχωρίσουν σ' αυτό τους δώδεκα ως δεκαπέντε διαφορετικές φωνές, με την κάθε μία από τις όποιες εκφράζει τον πόνο, τη χαρά, την έπιθυμία, την έκπληξη, την ευγνωμοσύνη, την άπειλασία τό φόβο, τον κίνδυνο, την όργη, την ίκανοποίησι, την κωλοκαία, χιρίς να υπολογίζουμε τους διαφόρους συνδυασμούς: τών ήγαν αυτών.

Όταν όργίζεται ό χιμπατζής και θρίσκειται 'προςτά στον άφέντη του ή σ' ένα προσθύτερο του, κυλιεται καταγής και ξεριζώνει με τά χέρια του τοφές όλόκληρες από τις τρίχιες του υπερκού του και τό κεφαλιού του. Ό πόνος του προκαλεί τη συμπόνια, όπως κι' ό πόνος ενός ανθρώπου. Κλαίει, και τά μάτια του, τά χείλη του, κι' ή κινήσεις του ακόμα, όσο άδέξιες κι' άν είναι, εκφράζουν όλες τις συγκινήσεις από τη στιγμή ως την τρωφερότητα, με μία αυταρακτική άκρίβεια.

Όι χιμπατζήδες χρησιμοποιούν την όποιοπάδη γλώσσα τους σε κάθε στιγμή της ύπαρξώς τους, όταν βρίσκονται μόνοι τους, μεταξύ τους, και δεν τρώνε ή...

Η τρέλλες τους είναι άτελειώτες. Όταν πολλές οικογένειες χιμπατζήδων συγκεντρώνονται

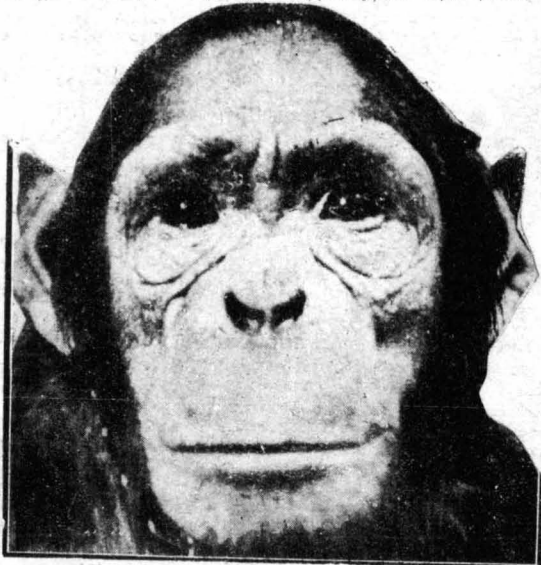
στο ίδιο μέρος οι γρηαιότεροι προεδρεύουν στις συγκεντρώσεις αυτές, ενώ τά θηλικά επιβλέπουν τά παιδιά που παίζουν.

Σ' αυτές τις συγκεντρώσεις θασίλευει ή χαρά κι' ή ευθυμία. Όι χιμπατζήδες πάντως, διασκεδάζουν και... άλληλοφειρίζονται με την μεγαλύτερη επιδεξιότητα του κόσμου.

Επίσης θγάζουν τ' άγκάθια από τώσηκ αν τις παλάμες τους κατά τη διάρκεια της ήμέρας καθώς περπατούν. Μερικοί μάλιστα κυνηγοί είδαν τά τετραόχειρα αυτά να έπαλείφουν τις πληγές με φύλλα και κάλυκες φυτών πολποποιημένα.

Και όταν ή νύχτα άπλώνεται, κάθε οικογένεια χιμπατζήδων άνεβαίνει άπάνω στα δέντρα, όπου όλοι πλαγιάζουν στα φυλλώματα για να κοιμηθούν, χρησιμοποιώντας για μαξιλάρι τό χέρι τους. Τά μικρά σφιγγονται κοντά στις μητέρες τους κι' οι άρσενικοί πετιούνται άπάνω μόλις ακούσουν θόρυθο ύπνοπο.

Δυστυχώς όμως ή πρωινή βροσιά προκαλεί θανατηφόρα κρυολογήματα στα φτωχά αυτά ζώα και τότε ό θήλας του φυματικού χιμπατζή άντηχεί πένηθια μέσα στον θόρυθο των άλλων συντράφων του και σκορπίζει τη θλίψη γύρω.

Μία έξαιρεσική φωτογραφία χιμπατζή.